

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DERGİSİ'NE GÖNDERİLECEK
ÖLÇEK GELİŞTİRME VE UYARLAMA ÇALIŞMALARINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR**

ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI

- 1.** Ölçeğin ölçtüğü yapıya ilişkin kuramsal temeller sunulmalıdır.
- 2.** Ölçeğin geliştirilme amacı ve gerekliliği, alana sağlayacağı katkı vurgulanmalıdır.
- 3.** Uzman görüşü alma süreci ve uzmanlar ile ilgili bilgiler sunulmalıdır.
- 4.** Geliştirilen ölçeğin taslak ve son halinde yer alan maddeleri (taslak formdaki maddeler makalenin sonunda EK'te veya hakemlere gönderilen ek bir dosyada yer alabilir) makalede sunulmalıdır.
- 5.** Uzman görüşü sonucunda taslak formdan çıkartılan ya da düzeltilen maddelerin içeriğine ilişkin detaylı bilgi EK'te veya hakemlere gönderilen ek bir dosyada yer almalıdır.
- 6.** Verinin faktör analizine uygunluğu test edilmeli ve gerekli bulgular sunulmalıdır.
- 7.** Yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analitik yöntemler kullanılırken, faktör çıkarma yöntemi belirtilmelidir.
 - a.** Eğer ölçülecek yapı alanda yeni ve boyutluluğuna ilişkin kuramsal bilgiler sınırlı ya da yok ise mutlaka kestirim yöntemi olarak TBA (Temel Bileşen Analizi) dışında kalan PA (Principal Axis Factoring), MLE (Maximum Likelihood) gibi yöntemler tercih edilmelidir.
 - b.** Eğer ölçülecek yapının boyutları alanyazında tanımlıysa ve ortak varyanslar yüksekse, faktör çıkarma yöntemi olarak TBA (Temel Bileşen Analizi) kullanılabilir. Ancak bu durumda ortak varyans değerlerinin (communalities) mutlaka rapor edilmesi gereklidir.
- 8.** AFA ve TBA'DA faktör sayısına karar verilirken birden fazla yöntem kullanılmalı ve karar gerekçelendirilmelidir. Bu süreçte kullanılan yöntemlerden birinin "Horn'un Paralel Analizi" olması önerilmektedir.
- 9.** Çok boyutlu yapılarda kullanılan faktör döndürme yöntemi gerekçelendirilerek (faktörler arası korelasyon değerlerine dayalı olarak) açıklanmalıdır.
- 10.** Ölçekten çıkarılmasına karar verilen maddelerin hangi gerekçe ve hangi sıra ile çıkarıldığı belirtilmelidir
- 11.** AFA ve DFA'nın özel bir sınırlılık olmadıkça aynı evreni temsil eden iki farklı örneklem üzerinden hesaplanması önerilmektedir.

- 12.** DFA için veride yer alan değişkenlerin ölçek türü ve çok değişkenli normallik varsayımı (Mardia, HZ Zirkler vb.) incelenmeli ve bunun sonucuna göre uygun bir kestirim yöntemi kullanılmalıdır. Bu kapsamda aşağıda belirtilen kestirim yöntemleri kullanılabilir.
- Veri sürekli ve çok değişkenli normallik sağlanmış ise MLO/ML (Maximum likelihood),
 - Veri sürekli ve çok değişkenli normallik sağlanmamış ise MLR (Robust Maximum likelihood)
 - Veri süreksiz ise (bu durumda normallik varsayımına ihtiyaç yoktur) ULS, WLS, DWLS vb.
- 13.** Uyum iyiliği indeksleri arasında diğerlerine ek olarak TLI (NNFI)'nın bulunması önerilmektedir.
- 14.** Modeli iyileştirme sürecinde yapılacak modifikasyonların gerekçelerinin açıklanması ve çok fazla modifikasyon yapılmaması önerilmektedir.
- 15.** Ölçeğin iç tutarlılığının belirlenmesi sürecinde çok boyutlu bir yapı varsa ölçeğin tamamına ilişkin iç tutarlık katsayısı hesaplanırken Tabakalı Alpha ya da McDonalds Omega katsayısının (Composite Reliability) kullanılması önerilmektedir.
- 16.** Yapı geçerliği kanıtlarına ek olarak, ölçme değişmezliği ve değişen madde fonksiyonu analizlerinin yapılması beklenmektedir.

YARDIMCI LİNKLER

<http://ekitap01.kitabi.gen.tr/a%C3%A7%C4%B1mlay%C4%B1c%C4%B1-fakt%C3%B6r-analizi-kavramsal-%C3%A7er%C3%A7evesi.html>

<http://ekitap01.kitabi.gen.tr/ktkda-madde-yap%C4%B1lar%C4%B1-ve-%C3%A7ok-boyutlu-testlerde-i%C3%A7-tutarl%C4%B1k-hesaplama.html>

<http://ekitap01.kitabi.gen.tr/do%C4%9Frulay%C4%B1c%C4%B1-fakt%C3%B6r-analizine-giri%C5%9F.html>